

Posudek disertační práce

V zasetí televize.

Aktéři, televizní žánry a programy v USA a Československu v 2. polovině 20. století

autorka: Mgr. Michaela Blažková

1. Stručná charakteristika

Práce se věnuje významnému médiu moderní doby – televiznímu vysílání. Jeho vliv se postupně prosadil v životním stylu doslova nejširší společnosti, promítal se v politické, hospodářské i kulturní oblasti, ovlivňoval běžné životní potřeby i zásadní rozhodnutí, spoluurčoval kolektivní a individuální motivaci v nejrůznějších situacích. Jen těžce by se hledaly sféry, které zůstaly ve druhé polovině 20. století mimo působení televize, která se tehdy stala současně zrcadlem i tvůrcem životních potřeb a vytvářela vzory chování. Volba tématu je proto významná a přispívá ke zkoumání v české historiografii nepříliš zpracované problematiky. Srovnání zdánlivě velmi vzdáleného vývoje televizního vysílání v USA a Československu ukazuje rozdíly v technických i společenských podmínkách „televizifikace“ a současně i některé obecné postupy i přímě vlivy uplatňující se v této oblasti.

2. Stručné zhodnocení

Autorka zpracovala zvolené téma na základě velmi důkladného studia pramenů i odborné literatury. Dospěla k zajímavým a originálním závěrům týkajícím se úspěšnosti jednotlivých pořadů i celých televizních žánrů v USA i v Československu. Přesvědčivě ukázala, jak se televizní vysílání podílelo na vytváření životních stereotypů moderní doby, jak formovalo vzory chování, individuální i skupinové cíle a preference, rodinné vztahy i běžné potřeby, jak zasáhlo do denního rozvrhu většiny lidí. V souvislosti s vlivem televize nemohla pominout ani její roli v politickém životě společnosti, i když tato její stránka nevystupuje v práci neúměrně do popředí. Stručně je zmíněna i polická situace v době vzniku a šíření televizního vysílání. Tato problematika však z pochopitelných důvodů nemohla být zkoumána samostatně. Práce se dotýká i technických a organizačních podmínek vysílání a příjmu televizních programů. Celkově je téma pojato velmi široce, což je o průkopnické práce nutné, současně ovšem tato skutečnost vyvolává další otázky a podnítí pravděpodobně i další výzkum.

3. Podrobné zhodnocení

Práce je zpracována přehledně a srozumitelně. Je vybavena bohatým poznámkovým aparátem, seznamy pramenů a literatury, po formální stránce až na několik drobností (např. s. 164 2x se opakuje slovo intenzivně) jí není co vytknout. Z textu je zřejmý rozdíl ve zpracování zvolené tematiky v USA, kde existuje velmi bohatá odborná literatura, a v ČSR, kde mohla autorka odbornou literaturu zcela využít, a proto se musela mnohem více spoléhat na prameny. Rozdíl mezi „americkou“ a „českou“ částí se neprojevuje jen v objektivně daných rozdílech v použitých pramenech a literatuře, ale také v chronologickém zařazení. V prvním případě je hlavní pozornost soustředěna zejména na 50. léta, kdy se v USA televize masově šířila. Československý vývoj je sledován spíše v novější době. To lze jistě vysvětlit zpožděním v masovém přístupu k vysílání. Zajímavé by v této souvislosti bylo srovnání s vývojem v dalších zemích východního i západního světa. Práce vyvolává i další otázky: Bylo možné posoudit jednotně americké vysílání různých kanálů z hlediska preferovaných žánrů?

Reprezentovalo toto vysílání celek, který lze srovnávat s československou zkušeností? V práci je také velmi zajímavý přehled přímých kontaktů mezi televizními společnostmi u nás a v USA od konce 50. let. Navázané kontakty, které vedly i k výměně programů, přispěly nepochybně k přebírání a obohacení žánrové nabídky. Autorka také ukázala, že úspěch nebo neúspěch žánru za mořem naznamenal automaticky stejnou odezvu v ČSR. Samostatnou pozornost si také vysloužila televizní reklama, která také ovlivnila vkus a potřeby diváků. Často se uplatňovala i skrytě a prosadila se v omezené míře i ČSR. V této souvislosti je možno upozornit na drobnou nepřesnost. Na s. 149 je zmíněn vliv rozhlasové reklamy na televizní. To ovšem neplatilo pro československý rozhlas, který až na krátké epizody reklamu v meziválečné éře nesměl šířit. Možná, že by se v budoucnu mohla autorka věnovat nejen v souvislosti s reklamou podrobněji tisku a rozhlasu jako inspiračním zdrojům televizního vysílání. Naopak vztah televize film se v práci rozebírá velmi podrobně a přínosně.

Práce je jako celek velmi hodnotná. Poznámky, které čtenáře při její četbě napadnou, jsou dokladem, že provokuje k dalšímu výzkumu, což patří k charakteristikám každého kvalitního výzkumu.

4. Dotazy k obhajobě

- a) Jak se šířila televize v dalších státech Evropy, zejména u našich sousedů?
- b) Jaký rozsah měl v ČSR zahraniční signál?
- c) Kdy bylo vysíláním české televize pokryto celé území ČSR?

5. Závěr

Práce splňuje požadavky kladené na dizertační práci.

Doporučuji ji k obhajobě s výsledkem výborně.

V Praze 7. 8. 2018

Doc. PhDr. Pavla Vošahlíková, DrSc.